

Läbi arutatud ja avaldatud arvamust Kiigemetsa Kooli õppenõukogus:
Õppenõukogu protokoll nr 1-5/24/5 29.08.2024

Läbi arutatud ja avaldatud arvamust Kiigemetsa Kooli hoolekogus:
Hoolekogu protokoll nr 1-4/24/4 26.08.2024

KEHTESTATUD
Kiigemetsa Kooli
direktori 18.09.2024
käskkirjaga nr 1-2/24/10
LISA

**ÕPPEKAVA
2024**

Sisukord

Üldsätted.....	4
Kooli missioon, visioon, põhiväärtused ja eripära	4
Kiigemetsa Kooli missioon	4
Kiigemetsa Kooli visioon	4
Kiigemetsa Kooli eripära.....	5
Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgid.....	6
Lihtsustatud õpe.....	6
Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes.....	6
Taotletavad üldpädevused lihtsustatud õppes.....	7
Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused lihtsustatud õppes arenguperioodide kaupa	8
Toimetulekuõpe	10
Põhikooli sihiseade toimetulekuõppes	10
Taotletavad üldpädevused toimetulekuõppes	11
Õppe- ja kasvatustegevuse rõhuasetused ja taotletavad üldpädevused toimetulekuõppes arengutasemetel kaupa	11
Hooldusõpe.....	16
Põhikooli sihiseade hooldusõppes	16
Hooldusõppes taotletavad pädevused	16
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused ning taotletavad pädevused eri arengutasemetel hooldusõppes.....	17
Õppe- ja kasvatuse üldine korraldus	19
Õppeaasta ja õppeperioodid.....	19
Õppe- ja kasvatustöö korraldus	19
Tunnijaotusplaanid õppeaineti ja aastati	20
Lihtsustatud õppe ja lisaõppe tunnijaotusplaan	20
Toimetulekuõppe, pikendatud õppe ja lisaõppe tunnijaotusplaan.....	21
Hooldusõppe, hooldusõppe pikendatud õppeaja ja lisaõppe tunnijaotusplaan.....	22
Õppe- ja kasvatuse korralduse alused lihtsustatud õppes.....	22
Õppe- ja kasvatuse korralduse alused toimetulekuõppes	22
Õppe ja kasvatuse korralduse alused hooldusõppes	23
Lihtsustatud õppe, toimetuleku- ja hooldusõppe taseme lisaõpe	24
Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted lihtsustatud õppes ja toimetulekuõppes	25

Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine	25
Õpetuse ja kasvatuses raames käsitletavat läbivat teemat	25
Loovtöö temaatika valik, juhendamine, töö koostamine ja hindamise põhimõtted	27
Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted.....	28
Kiigemetsa Kooli traditsioonilised projektid.....	28
Hindamise korraldus	29
Hindamise alused.....	29
Hindamise eesmärgid	29
Hindamiskriteeriumid lihtsustatud õppes	29
Numbriline hindamine	29
Kujundav hindamine	31
Käitumise ja hoolsuse hindamine	31
Hindamiskriteeriumid toimetuleku- ja hooldusõppes.....	32
Hinde vaidlustamine ja vaidlusküsimuste lahendamine	33
Järgmise klassi üleviimine ja õpilase täiendavale õppetööle jätmine	33
Põhikooli lõpetamine ja koolieksamite hindamine.....	34
Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus	36
Hindamise korraldusest teavitamine.....	36
Hinnetest ja hinnangutest teavitamine.....	36
Karjääriteenuste korraldus.....	37
Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	38
Õpilaste nõustamise ja tugisüsteemide rakendamise põhimõtted	39
Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	41

Üldsätted

Kiigemetsa Kooli (edaspidi *kool*) õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Kiigemetsa Kooli õppekava koostades on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast ja põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast (lihtsustatud õpe, toimetulekuõpe, hooldusõpe) ja kooli arengukavast.

Õppekava terviktekst on kättesaadav kooli koduleheküljel, kooli avalikus serveris, paber kandjal kooli kantseleis.

Kooli õppekava kehtestab direktor kooskõlastatult õppenõukogu ja kooli hoolekoguga. Kiigemetsa Kooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.

Kooli missioon, visioon, põhiväärtused ja eripära

Kiigemetsa Kooli missioon

Kiigemetsa Kool toetab erivajadustega õpilaste arengut, pakkudes rõõmupakkuvat ja kvaliteetset haridust, valmistades neid ette iseseisvaks eluks ja tööks.

Kiigemetsa Kooli visioon

Kiigemetsa Kool on usaldusväärne õppekeskus Jõgevamaal tõhustatud ja erituge vajavatele õpilastele põhihariduse omandamiseks. Eesmärk on iga õpilase individuaalse arengupotentsiaali maksimaalne märkamine ja toetamine õppetegevuses nüüdisaegses ja turvalises õppekeskkonnas.

Kiigemetsa Kooli moto - haridus, armastus ja hool!

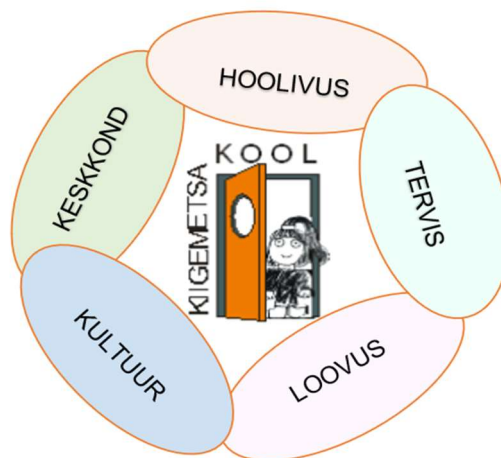
HARIDUS - toetame iga õpilase erinevust ja tema individuaalset arengut.

ARMASTUS - tagame õpilasele koolis turvatunde ja rõõmu.

HOOL - loome õpilaste jaoks hooliva ja toetava õppekeskkonna.

Kiigemetsa Kooli põhiväärtused

1. HOOLIVUS - hoolime endast ja suhtume kõigisse lugupidavalt.
2. KULTUUR - austame oma kodu, riiki, rahvust ja emakeelt.
3. KESKKOND - lähtume oma tegevustes turvalisusest, säästvast arengust ja loodushoiust.
4. TERVIS - loome eeldused tervislike eluviiside omandamiseks.
5. LOOVUS – väärtustame, toetame ja aitame käivitada loovust.

Kiigemetsa Kooli eripära

- (1) Kiigemetsa Kool on hariduslike erivajadustega õpilaste kool Jõgeva maakonnas, mis asub turvalises ning hea transpordiühendusega looduskaunis kohas.
- (2) Kooli ümbruses on õppetegevuse kasutamiseks loodusõppe- ning metsarajad.
- (3) Kool on liitunud Tervist Edendavate ja Liikuma Kutsuvate Koolide võrgustikuga.
- (4) Koolis pööratakse tähelepanu õpilaste praktilisele õppele - puidutöö, käsitöö, keraamika, kodundus, kodu- ja korrashoid ning aiandus.
- (5) Kool teeb koostööd Valgamaa Kutseõppekeskusega, lõpetajatel on võimalus omandada kutse Kiigemetsa Kooli õppekohas.
- (6) Koolis töötab spetsialistidest koosnev töörühm, mis osutab õpilastele sotsiaalhoolekande seaduse alusel sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust.

Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgid

- (1) Kiigemetsa Kool on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav õpilaskoduga põhikool, mis toetab tõhustatud ja erituge vajavat õppijat võimetekohase hariduse omandamisel, valmistades teda ette sujuvalt järgmisesse eluetappi siirdumiseks ja võimalikult iseseisvaks eluks muutuvast maailmas.
- (2) Kooli tegevuse eesmärk on olla hästi toimiv ja hinnatud põhikool lihtsustatud, toimetuleku- ja hooldusõppel olevate ning autismi spektri häiretega õpilaste õpetamiseks.
- (3) Õppekasvatustegevus toimub turvalises ja innovaatilises õppekeskkonnas, kus arvestatakse õpilaste individuaalseid võimeid, mille tulemusena tuleb õpilane võimalikult iseseisvalt toime muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas, elab ja tegutseb keskkonda säästes, suudab määratleda end rahva liikmena ja kodanikuna.
- (4) Teoreetilist ja praktilist õppetööd toetavad õppekäigud ja muuseumiõpe, mis planeeritakse igal õppeaastal aineõpetajate poolt vastavalt ainekavadele.
- (5) Õppe- ja kasvatustööd koolis toetavad pikapäevarühm, õpilaskodu, raamatukogu, huvitöö ja muu õppekavaväline tegevus. Õpilastel on võimalik osaleda koolis erinevates huviringides.
- (6) Koolis on välja kujunenud traditsioonilised õpilasüritused ja õppetööd läbivate teemade teemanädalad.
- (7) Koolis töötavad õppija arengu toetamiseks järgmised tugispetsialistid: ravivõimlemise instruktor, logopeed, eripedagoog, psühholoog, kooliõde, sotsiaalpedagoog ning muusikaravi instruktor.
- (8) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisele kaasatakse kogu koolipere, luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad kokkulepped, austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate ja kooli juhtkonna vahel.
- (9) Koolis on kaasaegne õppekeskkond, mis toetab õpilase arenemist iseseisvaks, aktiivseks, ausaks, teistega arvestavaks ja hoolivaks õppijaks.
- (10) Koolis tagatakse õpilastele arenemiseks ja õppimiseks sobiv vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslus. Õpilastele tagatakse tervisekaitse nõuetele vastav, esteetiliselt toetav ja arendav füüsiline õpikeskkond.
- (11) Õpikeskkond kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

Lihtsustatud õpe

Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppe sihiseade tugineb põhikooli riikliku õppekava üldosa §-s 3 sätestatudle, arvestades samas õpilaste individuaalseid hariduslikke erivajadusi.

Lihtsustatud õppe põhieesmärk on toetada ja suunata tõhustatud või erituge vajava õpilase arengut. Iga õpilase hariduslike erivajaduste ületamiseks või vähendamiseks kasutatakse sobivaid eripedagoogilisi meetodeid. Vajadusel koostatakse individuaalne õppekava, mis sisaldab kas vähendatud või kõrgendatud nõudeid õpitulemustele.

Individuaalse arengu jälgimine: Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikele 7 koostatakse igale lihtsustatud õppe õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava (IÕK) koostamisel lähtutakse IAJK-s esitatud teabest.

Õppe sisu on keskendunud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Õppetöö ja arengutoetus toimub peamiselt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teoreetilisi teadmisi õpetatakse minimaalselt, piisavas mahus, et praktikas õpitut üldistada ja teadvustada.

Õppe- ja kasvatustegevus arendab õpilaste suutlikkust ja oskusi pingutada jõukohasel viisil ning teha koostööd nii eakaaslaste kui ka erinevate täiskasvanutega. Eesmärgiks on, et õpilastel kujuneksid teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad neil (vajaduse korral suunamise või abiga) jälgida, hinnata ning kohandada oma käitumist ja õpitegevust.

Väärtushoiakute kujundamine: Eesmärgiks on, et õpilane tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest, järgib üldlevinud väärtusi ja määratleb end riigi kodanikuna.

Põhikooli lõpetaja profiil: Lihtsustatud õppe lõpetanud õpilane on praktilist tööd väärtustav ja valmis jätkama täiendus- ning kutseõppes. Kool aitab õpilastel kasvada isiksusteks, kes on motiveeritud jätkama õpinguid ja tulevad võimalikult iseseisvalt toime erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

Koostöö toetamine: Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste kujunemist toetab järjepidev koostöö erinevate osapoolte vahel. Oluline on õpetajate, tugispetsialistide ja lastevanemate koostöö (ühised nõudmised, samalaadne abi jms). Vajadusel kaasatakse tugispetsialiste väljastpoolt kooli, kohaliku omavalitsuse esindajaid ja teisi asjatundjaid.

Taotletavad üldpädevused lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppes mõistetakse pädevust kui võimetekohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis võimaldab tegutseda loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult erinevates tegevusvaldkondades. Lihtsustatud õppes eristatakse üldpädevusi ning arenguperioodidel omandatavaid pädevusi.

Õpilastel kujundatavad üldpädevused

- (1) **Kultuuri- ja väärtuspädevus** – Õpilane tunneb end oma rahvuse ja Eesti kodanikuna, hindab erinevate rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtleb teiste rahvaste esindajatega eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt; hoiab ja austab oma keelt ja kultuuri, väärtustades eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid ning sekkub vajadusel, kui neid eiratakse.
- (2) **Sotsiaalne ja kodanikupädevus** – Õpilane tegutseb aktiivselt ja vastutustundlikult kodanikuna, kes hoolib oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista ning arvestab nii rühma kui ka isiklike huvisid; järgib ühiselu reegleid vastutustundlikult ja lahendab konflikte seaduste ja moraalinormide kohaselt.
- (3) **Enesemääratluspädevus** – Õpilane mõistab ja väärtustab iseennast ja oma arengut, hindab realistlikult oma võimeid ja igapäevaseid toimetulekuoskusi; juhib oma käitumist erinevates olukordades ja väärtustab tervislikku eluviisi, olles füüsiliselt aktiivne.
- (4) **Õpipädevus** – Õpilane õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist ja enesekontrolli ning järgib kavandatud; täidab jõukohaseid ülesandeid nii individuaalselt kui ka rühmas, kasutades sobivaid teabevahendeid; on avatud uutele teadmistele ja oskustele.
- (5) **Suhtluspädevus** – Õpilane suhtleb vastavalt olukorrale ja suhtluspartnerile, väljendab oma soove, selgitab seisukohti ja osaleb aruteludes; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel ning kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ja fraase võõrkeeles, vajadusel abivahendeid kasutades.
- (6) **Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus** – Õpilane lahendab elulisi probleeme, kasutades matemaatilisi, loodusteaduslikke ja tehnoloogiaalaseid teadmisi ja oskusi ning abivahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt ning elab ja tegutseb loodust säästvalt.

- (7) **Ettevõtlikkuspädevus** – Õpilane on tegus, hindab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks; hindab oma võimeid realistlikult, püstitab ja saavutab eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest.
- (8) **Digipädevus** – Õpilane tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt; otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi ning järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuses rõhuasetused lihtsustatud õppes arenguperioodide kaupa

Taotletavad pädevused 1.–2. klassis

2. klassi lõpuks õpilane

- 1) Tunneb end pere, klassi ja kooli liikmena.
- 2) Osaleb klassi ühisüritustel.
- 3) Suhtleb teistega ühistegevustes, palub ja pakub abi.
- 4) Vastab küsimustele ja väljendab end lihtlausetega.
- 5) Eristab oma, võõrast ja ühist vara.
- 6) Hoiab oma välimuse, puhtuse ja koolitarbed korras.
- 7) Oskab leida teavet paberilehelt ja raamatu leheküljelt täiskasvanu juhendamisel.
- 8) Täidab ülesandeid koostöös, eeskuju ja näidise järgi ning suuliste juhiste alusel.
- 9) Tunneb ära tuttavaid esemeid ja nähtusi kirjelduse järgi.
- 10) Võrdleb ja rühmitab esemeid ühe-kahe tajutava tunnuse järgi (kuju, suurus, värvus).
- 11) Loeb õpitud teksti lühikeste sõnade kaupa.
- 12) Arvutab ja mõõdab õpitud arvuvalla piires.
- 13) Tunneb rõõmu liikumisest ja loovast tegevusest.
- 14) Käitub viisakalt, ohutult ja hoolivalt, hindab käitumist õige/vale ning meeldib/ei meeldi tasandil.

Õppe ja kasvatuses rõhuasetused 1.–2. klassis

- (1) Esimese arenguperioodi eesmärk on kohanemine koolieluga ja õpilase rolli mõistmine. Õppeeesmärk on lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.
- (2) Õpilased õpivad tundma lähiümbrust ja igapäevaelu nähtusi. Kujundatakse arusaama mina-meie suhetest koostöös täiskasvanute ja klassikaaslastega.
- (3) Erinevate koolivalmiduste ja võimete tõttu diferentseeritakse ülesandeid ja õpetaja abi osakaalu.
- (4) Õpilased vajavad õppetegevustes palju näitlikke vahendeid ja materialiseerimist. Peamine õppemeetod on praktiline harjutamine.
- (5) Eelistatud on üldõpetuslik tööviis või kombineeritud üldõpetuse ja aineõpetuse variant.

Taotletavad pädevused 3.–5. klassis

5. klassi lõpuks õpilane:

- 1) Osaleb ühistegevuses, abistab kaaslast ja osaleb dialoogis.
- 2) Mõistab omandisuhteid ja käitub vastavalt.
- 3) Hoolitseb oma välimuse ja tervise eest.
- 4) Hoiab korda kodus ja koolis ning käitub looduses hoolivalt.
- 5) Oskab õppida üksi ja koos teistega ning vormistab õpiülesanded nõuetekohaselt.
- 6) Täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja verbaalsete juhiste järgi.
- 7) Kirjeldab oma õpitegevust ja kasutab enesekontrollivõtteid.
- 8) Vaatleb, võrdleb ja rühmitab esemeid ning nähtusi, kirjeldab neid küsimuste ja tugisõnade abil.

- 9) Loeb õpitud teksti ladusalt ja mõistab suunamisel sisalduvat teavet.
- 10) Eristab põhjust, tagajärge ja eesmärki tuttavates olukordades.
- 11) Arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires.
- 12) Kasutab täiskasvanu juhendamisel lihtsamaid arvutiprogramme ja tehnilisi seadmeid.
- 13) Käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, lahendab konfliktsituatsioone rahumeelselt.
- 14) Oskab vältida ohtlikke olukordi ja abi kutsuda.
- 15) Austab kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki ning tunneb selle sümboleid.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 3.–5. klassis

- (1) Teisel arenguperioodil jätkub õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamine. Õpetaja peamine ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni.
- (2) Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele ning põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele.
- (3) Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, kasutades eeskuju ja näidiseid.
- (4) Õpilastel kujundatakse oskus mõista ja järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid.
- (5) Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid ja näitlikkust, sh algoritme.

Taotletavad pädevused 6.–7. klassis

7. klassi lõpuks õpilane:

- 1) Mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena ning käitub vastavalt.
- 2) Oskab kuulata ja tunnustada kaaslast, väljendada ja selgitada oma arvamust.
- 3) Oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele ja kasutada omandatud õpivõtteid.
- 4) Koostab ja järgib päevakava ning mõistab töö vajalikkust.
- 5) Märkab õppetöös tekkivaid raskusi, küsib ja kasutab abi.
- 6) Oskab kavandada oma tegevust õppesituatsioonis ja kasutada enesekontrolli.
- 7) Vaatleb, võrdleb ja rühmitab esemeid ja nähtusi, kirjeldab neid tugisõnade abil.
- 8) Loeb õpitud teksti ladusalt, leiab ja esitab teavet vastavalt õpitud oskustele.
- 9) Arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires.
- 10) Kasutab arvutit ja interneti suhtlus- ja õppevahendina.
- 11) Hindab kaaslaste käitumist ja lahendab konflikte rahumeelselt.
- 12) Kirjeldab oma käitumist, mõistab ja tunnistab eksimusi ning korrigeerib oma käitumist.
- 13) Väärtustab tervislikke eluviise ja teab tervist kahjustavate tegurite ohtlikkust.
- 14) Väärtustab säästvat eluviisi ja huvitub loodusest.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 6.–7. klassis

- (1) Kolmandal arenguperioodil keskendutakse õpiharjumuste ja õpioskuste ning iseseisvuse arendamisele.
- (2) Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse ning suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele.
- (3) Toetatakse õpilaste eneseusku ja õpimotivatsiooni, õpetatakse märkama õppetöös tekkivaid raskusi ja küsima abi.
- (4) Õppeprotsessis kasutatakse praktilist harjutamist ja algoritme, suunatakse õpilasi iseseisvalt kasutama enesekontrollivõtteid.

Taotletavad pädevused 8.–9. klassis

9. klassi lõpuks õpilane:

- 1) Tunnetab end oma riigi kodanikuna ja järgib ühiselu norme.
- 2) Väärtustab oma rahvast ja kultuuri ning suhtub inimestesse eelarvamusteta.
- 3) Suhtleb vastavalt olukorrale ja arvestab suhtluspartneriga.

- 4) Arvestab rühma ja isiklikke huvisid, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest.
- 5) Väljendab ja selgitab oma seisukohti, osaleb aruteludes ja arvestab teistega.
- 6) Lahendab lihtsamad eriolukorrad ja väldib eetiliselt või õiguslikult väärased ettepanekuid.
- 7) Täidab ülesandeid individuaalselt ja rühmas ning kasutab enesekontrolli.
- 8) Loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel.
- 9) Kasutab teabevahendeid, sh arvutit ja internetti.
- 10) Tunneb oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid, on valmis jätkama õpinguid.
- 11) Mõistab inimese ja keskkonna seoseid ning elab loodust ja keskkonda säästes.
- 12) Väärtustab tervislikku eluviisi ja on füüsiliselt aktiivne.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 8.–9. klassis

- (1) Neljandal arenguperioodil keskendutakse vastutustundliku suhtumise ja iseseisvate õpi- ja tööoskuste arendamisele, et õpilased tuleksid igapäevaelus toime iseseisvalt ja jätkaksid õpinguid vastavalt oma võimetele.
- (2) Tähelepanu pööratakse suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele ning õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele.
- (3) Oluline on enesejuhtimise oskuste arendamine, suurendades õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel ja hindamisel.
- (4) Õppeprotsessis on praktiline harjutamine ja õpitavate oskuste seostamine igapäevaeluga oluline.

Toimetulekuõpe

Põhikooli sihiseade toimetulekuõppes

- (1) **Toimetulekuõppe eesmärk** on pakkuda haridust vastavalt põhikooli riikliku õppekava üldosa § 3-le, arvestades õpilaste individuaalseid hariduslikke erivajadusi.
- (2) **Toimetulekuõppe peamine ülesanne** on toetada erituge vajavate õpilaste arengut ning nende kujunemist Eesti kodanikeks, kes suudavad iseseisvalt toime tulla tuttavates oludes, teha jõukohast praktilist tööd ja olla teadlikud oma kuuluvusest rahvuse ja riigi hulka.
- (3) **Toimetulekuõppe tagab**, et iga õpilane saab haridust vastavalt oma võimetele. Õppekorraldus ja õppesisu valik lähtuvad õpilaste arengutasemest ja individuaalsetest iseärasustest. Õppetöö edu sõltub õpilase individuaalsest võimekusest ja kohandatud õpikeskkonnast.
- (4) **Õppekava eesmärk** on toetada iga õpilase arengut. Õpetamine toimub õpilase arengutaseme ja võimaluste hindamise alusel, kasutades eripedagoogilisi meetodeid. Õppetöös arvestatakse nii klassi tervikuna kui ka iga õpilase individuaalseid vajadusi, varieerides ülesannete keerukust ja abivahendite kasutamist.
- (5) **Arendatakse õpilaste psüühilisi protsesse** (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine), tunde- ja tahtevaldkonda, psühhomotoorikat, suhtlemisoskusi ja hoiakuid, eesmärgiga tagada võimalikult iseseisev toimetulek sotsiaalses keskkonnas.
- (6) **Õppe- ja kasvatustöö toimub** võimalikult elulises keskkonnas praktilise tegevuse kaudu, kasutades suulist kõnet ja/või alternatiivseid suhtlusvahendeid. Eesmärk on, et õpilased omandaksid praktilised oskused ja teadmised igapäevaelus toimetulekuks, tehes praktilisi ülesandeid koos teistega ja eeskuju järgi.
- (7) **Õpetaja ja õpilase vaheline positiivne koostöö** on oluline. Õpilaste motiveerimine hõlmab nende arengule vastavate tegevuste valikut, selgete ja arusaadavate eesmärkide seadmist, pidevat julgustamist ja edusammude hindamist. Õpilased osalevad oma tegevuse planeerimises ja tulemuste hindamises, omandades oskusi järk-järgult.

- (8) **Õpioskuste kujundamist toetavad** ühtsed nõudmised ja samalaadne abi kõigi täiskasvanute poolt, kes õpilasega tegelevad. Oluline on koostöö tugispetsialistide, õpetajate, lapsevanemate, jätkuõppe korraldajate, koolipidaja ja teiste kooliväliste spetsialistide ja asutustega.

Taotletavad üldpädevused toimetulekuõppes

Toimetulekuõppes mõistetakse pädevust kui teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis võimaldab õpilastel edukalt tegutseda erinevates tegevusalades või valdkondades.

Toimetulekuõppes eristatakse üldpädevusi ja arengutasemetel taotletavaid pädevusi. Üldpädevused arenevad läbi kõigi õppeainete ning tunni- ja kooliväliste tegevuste. Õpetajad ja tugispetsialistid jälgivad ja suunavad nende pädevuste kujunemist koostöös ning teevad koostööd ka õpilaste kodudega.

Toimetulekuõppes taotletavad kohandatud üldpädevused on määratletud vastavalt riikliku õppekava § 4 punktile 4.

Toimetuleku õpilastel kujundatavad üldpädevused:

- (1) **Kultuuri- ja väärtuspädevus** – Õpilane tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, mõistab, et inimesed võivad olla erinevast rahvusest, suhtub teistest rahvustest inimestesse sallivalt ja lugupidavalt; käitub vastavalt omandatud üldtunnustatud väärtustele ja kõlbluspõhimõtetele; teab Eesti kultuurile omaseid traditsioone ja kombeid, järgib neid teiste juhendamisel või eeskujul.
- (2) **Sotsiaalne ja kodanikupädevus** – Õpilane teab oma õigusi ja kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib ühiselureegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli; arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi.
- (3) **Enesemääratluspädevus** – Õpilane orienteerub ümbritsevas keskkonnas, igapäevastes toimingutes, tegutseb tuttavates situatsioonides; suhtub positiivselt iseendasse, oma perekonda, kaaslastesse ja kodumaasse; hoidub teadaolevatest ohtudest, oskab vajaduse korral abi küsida või seda kaaslasele pakkuda; järgib võimetekohaselt tervislikke eluviise, on füüsiliselt aktiivne.
- (4) **Õpipädevus** – Õpilane õpib võimetekohaselt, kavandab suunamisel oma õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut; kasutab õpitud lugemis- ja kirjutamisoskusi igapäevases elus toime tulemiseks; täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid; on huvitatud uute teadmiste ja oskuste omandamisest.
- (5) **Suhtluspädevus** – õpilane mõistab talle suunatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid, väljendab arusaadavalt oma soove ja seisukohti omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil.
- (6) **Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus** – õpilane kasutab matemaatilisi oskuseid igapäevases elus toime tulemiseks; käitub keskkonnateadlikult ja hoiab loodust; tuleb toime igapäevaste tehnoloogiliste vahendite kasutamisega.
- (7) **Ettevõtlikkuspädevus** – Õpilane on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd, mõistab töö tegemise vajalikkust, suudab töö ajal alluda töödistsipliinile, teeb jõukohast tööd; on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks.
- (8) **Digipädevus** – Õpilane suudab vastavalt oma võimetele infotehnoloogilises maailmas toime tulla, kasutab eesmärgipäraselt ja võimalikult ohutult infotehnoloogilisi vahendeid ja vajaduse korral oma arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet.

Õppe- ja kasvatustegevuse rõhuasetused ja taotletavad üldpädevused toimetulekuõppes arengutasemete kaupa

Taotletavad pädevused I arengutasemel

Õpilane:

- (1) tajub ennast ja kaasinimesi ümbritsevas keskkonnas; suhtub positiivselt iseendasse ja tuttava inimese poolt algatatud kontakti;
- (2) kasutab meelde tuletamisel tuttavates situatsioonides õpitud käitumisviise ja järgib võimetekohaselt ühiselu reegleid kodus ning koolis;
- (3) orienteerub abiga lähiümbruses, tuleb suunamisel toime põhiliste eneseteeninduse toimingutega;
- (4) tegutseb ohuolukorras vastavalt täiskasvanu juhistelegi;
- (5) annab märku oma põhivajadustest ja tervisega seotud probleemidest;
- (6) osaleb tervislikke eluviise järgivates koostegevustes, on kehaliselt aktiivne;
- (7) viibib meelsasti looduskeskkonnas;
- (8) võtab vastu ja otsib kontakti tuttava täiskasvanu ja kaaslasega; reageerib igapäevastele lühikorraldustele sobivalt, väljendab suunamisel oma põhivajadusi ja soove õpitud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- (9) suudab igapäevaelus toime tulla ja olukordi mõista, toetudes esemetele või piltidele;
- (10) sooritab koostegevuses praktilisi matemaatilisi tegevusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- (11) kasutab abiga tuttavaid infotehnoloogilisi vahendeid mängulises tegevuses; vajaduse korral kasutab suunamisel arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- (12) osaleb suunatud mängus ja mängulises õpitegevuses; säilitab mängulises tegevuses lühiajaliselt suunatud tähelepanu; tegutseb mänguasja või õppevahendiga vastavalt selle funktsioonile.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused I arengutasemel

- o õpetuse põhitaotlus on õppimiseks vajalike alusoskuste omandamine koostegevuse ja matkimise tasandil.
- o Erinevaid vahendeid kasutades kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine.
- o Adekvaatne reageerimine situatsiooniga seotud l hikorraldustele.
- o L litumine praktilisse tegevusse ja ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine.
- o Suunamisel oma välimuse ja õppevahendite korrashoidmine.
- o Baaslausungite moodustamine ja/või alternatiivsete suhtlusvahendite situatiivne kasutamine.
- o Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel: mina kui osaleja praktilises tegevuses ja suunatud esemelises mängus ning kontaktis ja koostegevuses täiskasvanuga.
- o õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, mille baasil areneb objektide ja tegevusaktide äratundmine ning kaemuslik-praktiline mõtlemine. Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tahtmatu tähelepanu väline suunamine.
- o Motoorika arendamine. Tunnetusprotsesside ja tegevuse eelduseks on motoorika areng. Arendatakse passiivsete liigutuste sooritamist, liigutuste sooritamist imiteerimise, näidise ja instruksiooni järgi, omandatud liigutusstereot upide rakendamist eneseteenindamisega seotud tegevustes. Kujundatakse oskusi koordineerida silma ja käe liigutusi, liigutuste rütmi ja tempo muutmist ning elementaarse vaimse tegevuse reguleerimist liigutuste abil.
- o Tajude arendamine. Tajude arendamisel õpetatakse suunatult märkama eri meeltega objekti tunnuseid; eristama esemeid taustast; laiendama tajuv lja; rühmitama objekti ja graafilisi kujutisi 1–2 tajutava tunnuse alusel; tajuma ruumisuhteid (all, peal, ees, taga, kõrval) ja ajasuhteid (samal ajal, enne, pärast).

- o Mälu arendamine. Arendatakse varem tajutud objektide ja tegevusaktide äratundmist; toimingu sooritamist eelnevalt tajutud näidise järgi; seoste tegevus-objekt-tunnus ja keeleüksus-alternatiivvahendid kujundamist; töömälu mahu suurendamist (kuni 4 üksust); mälu kujutluste aktiveerimist verbaalsete ja mitteverbaalsete signaalide abil; objektide
- o paigutuse taastamist varem tajutu põhjal.
- o Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilise mõtlemise arendamisel kujundatakse oskused täita erinevaid ülesandeid tajuväljas olevaid abivahendeid kasutades, rühmitada tajutavate tunnuste alusel ja muuta rühmade koostist.
- o Kõne arendamine. Omandatavad oskused on kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine; lühikorralduste kuulamine ja neile reageerimine tajutava situatsiooni toel / situatsioonist lähtuvalt; kõne baasiks olevate häälikute ja häälikukomplekside (häälikute rida, silbirida, kõnetakt, sõna) järele kordamine; situatsioonile vastavate sõnade ära tundmine ja kasutamine; alternatiivsete suhtlusvahendite kasutamine vajaduse korral.
- o Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Pedagoog verbaliseerib õpilaste tegevust.
- o Lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuste eeluskuste kujundamine.
- o Väärtuskasvatuse seisukohalt hinnatakse tegevusakte põhimõttel õige-vale, õpitemgevust ja käitumisakte motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Tegevuses osalemisele antakse positiivne hinnang. Kujundatakse tegevuse *tahamotiivi*.
- o Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajaduste rahuldamisel abita toime tulema.

Taotletavad pädevused II arengutasemel

Õpilane:

- (1) teadvustab ennast ja kaasinimesi, märkab inimeste vahelisi erinevusi; suhtub positiivselt iseendasse, oma lähedastesse ja kaaslastesse;
- (2) teab tuttavas olukorras oma õigusi ning kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib oma võimete kohaselt ühiselu reegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli;
- (3) orienteerub tuttavas ümbruses, tuleb toime põhiliste eneseteeninduse toimingutega;
- (4) teadvustab enda abivajadust ja küsib suunamisel abi;
- (5) märkab suunamisel ohtlikku olukorda ja hoidub sellest õpitud viisil;
- (6) annab õpitud viisil märku terviseiga seotud probleemidest;
- (7) mõistab suunamisel aktiivse liikumise ja tervisliku eluviisi vajalikkust;
- (8) käitub suunamisel keskkonnateadlikult ja hoiab loodust;
- (9) astub kontakti täiskasvanu ja kaaslasega; mõistab talle suunatud kohandatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid ning väljendab arusaadavalt oma põhivajadusi ja soove omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- (10) kasutab õpitud pildi- ja/või täissõnameetodil lugemise ja nende abil kirjutamise oskusi igapäevases elus toime tulemiseks;
- (11) kasutab suunamisel õpitud praktilisi matemaatilisi oskusi igapäevases elus toime tulemiseks;
- (12) kasutab suunamisel õppetegevusest tuttavaid infotehnoloogilisi vahendeid, kasutab vajaduse korral arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- (13) osaleb mängu- ja õpitemgevuses, säilitab õpiülesannete täitmise ajal suunatud tähelepanu;
- (14) tegutseb õppevahendi või tuttava tööriistaga vastavalt selle funktsioonile.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel

- o Õpetuse põhitaotlus on õpitud baasoskuste harjumuslik rakendamine. Arendamist vajab tegevusega kaasneva suhtlemise ja oma tegevuse elementaarse kommenteerimise oskus.

Nende oskuste arendamiseks kasutatakse järgmisi võtteid: tegevusele ärgitamine, protsessi suunamine, tulemuse sõnastamine.

- o Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel, suhtel mina-meie ja mina-õpilane.
- o Juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, suureneb mälukujutluste osakaal vaimses ja praktilises tegevuses. Arendatakse kaemuslik-kujundilist mõtlemist lõimunult kujundiliste elementidega. Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tähelepanu suunamine eri vahenditega (sh visuaalsed orientiirid), tähelepanu kestuse pikendamine, motoorne aktiveerimine.
- o Motoorika arendamine. Omandatakse oskused sooritada erisuunalisi liigutusi; sooritada instruksiooni järgi liigutuste ahelat toetudes mälukujutlusele (vajaduse korral imiteerides). Viiakse läbi eri kehaosade mootorikat koordineerivaid tegevusi ja peenmootorikat arendavaid tegevusi. Liigutuste sooritamist verbaliseeritakse (pedagoog – õpilane). Sobimatud liigutusstereotüübid asendatakse.
- o Tajude arendamine. Tajude arendamisel kujundatakse oskusi: tunnuste ja osade märkamise ja võrdlemise; sama objekti või graafilise kujutise äratundmine eri asendis, taustal, eri meeltega; oluliste/tüüpiliste ja juhuslike tunnuste eristamine; terviku moodustamine osadest; osatoimingute järjestuse tajumine tegevusaktis; erisuunaliste ruumisuhete (sh vasakul/paremal) tajumine; ajasuhete (sündmuste järjestuse) tajumine.
- o Mälu arendamine. Mälu arendamisel kujundatakse oskust ära tunda tuttavate objektide graafiliste kujutisi ja toiminguid varieeruvates tingimustes; õpetatakse sooritama stereotüüpseid toiminguid tuttavates situatsioonides; aktiveeritakse kujutlused verbaalsealternatiivse teabe alusel; arendatakse töömälu mahtu (kuni 5 üksust); õpetatakse üksuste/sümbolite järjestust säilitama, kujutlused verbaliseeritakse suunatult.
- o Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilist mõtlemist arendatakse mõtlemisprotsessi kujundiliste elementide lõimimise teel. Arendatavad oskused on abivahendite otsimine ja kasutamine, ülesande täitmine variatiivsetes tingimustes; osadest terviku moodustamine; õpiülesannete täitmine praktiliselt ja materialiseeritult; variatiivne rühmitamine suunatult (varieeritakse objekte, objektide arvu, rühmitamiselust).
- o Kõne arendamine. Kõne arendamiseks laiendatakse õpilaste baassõnavara, harjutatakse situatiivset dialoogi ja viisakusväljendite kasutamist, 2–3 lausungi tähenduse seostamist. Õpitakse kohandatud lühitekstide tähenduse mõistmist (vajaduse korral kaasneb visuaalne näitlikkus), mõnest lausungist koosneva teksti loomist (abiga).
- o Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Õpilane hakkab oma tegevust elementaarselt kommenteerima, kasutades suunatult kas verbaalseid või alternatiivseid väljendusvahendeid. Õpitakse turvaliselt kasutama igapäevaseid digivahendeid.
- o Kujundatakse elementaarseid lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskusi.
- o Väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamiseks hindab õpilane tegevusakte põhimõttel õige-vale, meeldib-ei meeldi. Õpitemgevust ja käitumist motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Antakse positiivne hinnang tegevuses osalemisele. Vähendatakse negatiivsete hoiakute mõju. Kujundatakse tahan-motiivi kõrvale positiivse hinnangu abil peab-motiivi. Võimaldatakse valikuid.
- o Õpilane õpib tuttavas situatsioonis jõukohaste ülesannetega võimalikult iseseisvalt toime tulema, õpitud oskusi suunamisel varieeruvates olukordades kasutama ja suunatult erinevates olukordades toime tulema. Toimub lihtsate tööoskuste õpe ja harjutamine.

Taotletavad pädevused III arengutasemel

Õpilane:

- (1) teadvustab ennast ja kaasinimesi, on teadlik nende erisuste ja eri kultuuride võimalikkusest;
- (2) suhtub positiivselt iseendasse, oma lähedastesse, kaaslastesse ja kodumaasse;
- (3) teab oma õigusi ja kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib õpitud ühiselu reegleid erinevates kohtades ja olukordades;
- (4) orienteerub keskkonnas ja igapäevastes toimingutes, küsib vajaduse korral abi ja abistab teisi;
- (5) hoidub teadaolevatest ohtudest ja käitub õigesti ohuolukordades;
- (6) märkab terviseprobleeme ja otsib abi;
- (7) mõistab liikumise mõju tervisele, järgib võimetekohaselt tervislikke eluviise;
- (8) käitub keskkonnateadlikult ja hoiab loodust;
- (9) mõistab talle suunatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid ning väljendab arusaadavalt oma soove ja seisukohti omandatud keeleliste ja/või alternatiivseteväljendusvahendite abil;
- (10) kasutab õpitud lugemis- ja kirjutamisoskusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- (11) kasutab õpitud praktilisi matemaatilisi oskusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- (12) suudab oma võimete kohaselt infotehnoloogilises keskkonnas toime tulla, kasutab infotehnoloogiavahendeid eesmärgipäraselt ja võimalikult ohutult;
- (13) kasutab vajaduse korral arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- (14) mõistab töö vajalikkust, suudab tööaja jooksul töödistsipliinile alluda, teeb jõukohast tööd, on valmis jätkuõppeks.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel

- o Õpetuse põhitaotlus on võimalikult iseseisev toimetulek igapäevaelu ja õpitud tegevustega.
- o Rõhuasetus on mina-meie suhetel seoses kodukoha ja tegevustega.
- o Tunnetustegevuses kasvab märgatavalt mälu roll. Kujundatakse kaemuslik-kujundilist, mis võimaldab ette kujutada tuttavas situatsioonis toimuvaid tegevusi. Tähelepanu hoidmist soodustab harjumustele toetuv tegevus.
- o Motoorika arendamine. Omandatakse praktiliseks tööks vajalike liigutusi vastavalt tegevuse spetsiifikale. Toimub liigutusstereotüüpide kujundamine sõltuvalt tegevusest ja nende varieerimine sõltuvalt tegevuse tingimustest. Õpitakse liigutusi teadlikult järjestama vastavalt
- o osatoimingute ahelale.
- o Tajude arendamine. Arendatakse aja ja ruumi analüütilist tajumist eri meeltega, tuttavate objektide ja sündmuste tajumist mitmele tunnusele ja mälule toetudes; stseenide ja lihtsate stsenaariumite analüütilist tajumist (jälgitav sündmus, pilt, pildiseeria, tekst) kogemustele toetudes.
- o Mälu arendamine. Mälu arendamisel kujundatakse oskused ülesandest lähtuvalt ära tunda ja meenutada tuttavate objektide graafilisi kujutisi; eristada kogemusi ja esitatud teavet. Areneb mälukujutluste konkretiseerimine ja uute seoste loomine täiendava teabe abil.
- o Õppetöös toimub korduvate tegevusaktide varieerimine ning sooritatakse harjutusi juhuslike ja stereotüüpsete assotsiatsioonide pidurdamiseks. Omandatakse oskused säilitada lühikest ja arusaadavat instruksiooni mälus ja sellega arvestamist toimingut sooritades; kujutluste verbaliseerimine ja graafiline kujutamine.
- o Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilisele mõtlemisele lisandub osaliselt kaemuslik-kujundiline mõtlemine, mis võimaldab ülesannete täitmist kujutlustele toetudes. Valitakse või valmistatakse vajalikud abivahendid. Õpilane täidab õppeülesandeid, mis eeldavad tuginemist isiklikele kogemustele ja eri meeltega tajutavatele vahenditele (sh kõnele). Õpitakse objektide rühmitamist 2–3

üldistustasandil ja allrühmade moodustamist. Toimub elementaarsete põhjus-tagajärg seoste teadvustamine praktilises tegevuses.

- o Kõne arendamine. Kõne arendamiseks kujundatakse järgmisi oskusi: baas- ja vähe laiendatud lausungi mõistmine ja kasutamine suhtlemisel; suuliste ja kirjalike kohandatud lühitekstide mõistmine; oma tegevuse ja tajutud sündmuse sõnastamine lühitekstina, täiendava teabe lisamine küsimustele vastates, täiendava teabe vajadusest ja puudulikust mõistmisest teatamine; õpitud suhtlemisstrateegiate rakendamine, situatsioonile vastav rollisuhtlemine; kasutatavate väljendite mõningane varieerimine, ütluse tähenduse tuletamine situatsioonist lähtuvalt.
- o Õppetöös rakendatakse jätkuvalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse valdavalt praktilisi tegevusi. Õpilasi suunatakse oma tegevust kommenteerima verbaalselt ja/või vahenditega. Õppeprotsessis kasutatakse aktiivselt digivahendeid.
- o Elementaarse lugemis-, kirjutamis-, arvutamise- ja mõõtmisoskuse kujundamine ja oskuste kasutamine tegevuses.
- o Väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamiseks hinnatakse eri tegevusakte, kasutades hinnanguid õige-vale, meeldib-ei meeldi. Tegevuse motiivi ja eesmärgi seose teadvustamisel kasutatakse hinnanguid tahan/teen, peab / on vaja / teen, tahan / ei tohi / ei tee. Peab-motiivi kõrvale vaja-motiivi kujundamine toimub positiivse hinnangu abil lähtuvalt eesmärgist või tulemuse teadvustamisest.
- o Oluline on õpetada õpilast võimalikult iseseisvalt toime tulema. Kujundatakse lihtsa töö oskusi:
 - omandatud toimingute sooritamine osaliselt muutuvates tingimustes;
 - toimingu suunatud planeerimine, teabe otsimine sõltuvalt ülesandest (pilt, plaan, lühitekst);
 - töövahendite ja materjali sobivuse hindamine;
 - kujutluse loomine tulemustest – osatoimingute ning vahendite valik ja järjestamine;
 - suunatud enesekontroll: osatoimingute/operatsioonide järjestus ja tulemused, toimingu tulemus ja selle hindamine.

Hooldusõpe

Põhikooli sihiseade hooldusõppes

- (1) Hooldusõppe ja kasvatuse üldeesmärk on intellektipuudega õpilase terviklik areng ja kujunemine Eesti kodanikuks, kes vastavalt oma eale ja võimetele osaleb ühiskonnaelus, suudab võimalikult iseseisvalt toime tulla igapäevaelus ja osaleb jõukohases töötegevuses.
- (2) Hooldusõppe peamine ülesanne on toetada erituge vajavate õpilaste arengut, kujundades nende oskusi, vilumusi ja käitumisharjumusi, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks erinevates kogukondades ja tööelus. Kool loob arengut toetava keskkonna, et saavutada õpilaste isiksuse arengus parim võimalik ja sotsiaalselt tunnustatav tulemus.

Hooldusõppes taotletavad pädevused

Hooldusõppes õpivad õpilased oma võimete piires:

- (1) tunnetama ümbritsevat keskkonda ja käituma tuttavates olukordades harjumuspäraselt;
- (2) andma märku oma vajadustest ja väljendama jõukohasel viisil oma tundeid ümbritseva suhtes, eelistades positiivseid emotsioone;
- (3) sooritama lihtsaid igapäevategevusi ja osategevuste jadasid (terviktegevusi) tuttavates situatsioonides ja keskkondades;
- (4) tegema praktilisi tegevusi koostöös täiskasvanuga ja suhtuma positiivselt juhendaja või abistaja tegevusse (suunamine, füüsiline abi);
- (5) igapäevaselt tajuma ja väärtustama oma seotust tuttava rühmaga ning tegema jõukohasel viisil koostööd eakaaslastega;

- (6) osalema hinnangute andmisel ja oma igapäevaelu puudutavate otsuste tegemisel ning sooritama valikuid vähevarieeruvates olukordades.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused ning taotletavad pädevused eri arengutasemetel hooldusõppes

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I arengutasemel

- (1) Elementaarse kehatunnetuse arendamine läbi baasstimulatsiooni, füüsilise kontakti, erinevate asendite, jäsemete liigutuste ja rütmika. Õpilase liikumise, nagu roomamise ja asendi muutmise, soodustamine.
- (2) Emotsionaalse kontakti loomine täiskasvanuga, positiivne reageerimine kontaktile, lühiajaline pilkkontakti hoidmine, reageerimine häälele, žestidele, sõnadele ja puudutustele. Positiivsete elamuste esilekutsumine väikeste edusammude eest. Täiskasvanu vahendab õpilase suhtlemist esemelise maailmaga.
- (3) Lähimbruses orienteerumine aistingute tasandil, töötamine erinevate meeltega ja nendevaheliste seoste loomine (luues eelduse terviktaju kujunemiseks). Üksikute tunnuste suunatud märkamine.
- (4) Eneseväljenduse ja kontaktipüüdluste märkamine ning julgustamine. Õpilase hääliksustele ja tegevustele reageerimine ja vastamine.
- (5) Õpilase kaasamine eneseteenindusse, aidates riietumisel ja hügieenitoimingutes. Söömis- ja toitmisitoimingute (närimine, neelamine, õige asend) sooritamine võimalusel logopeedi juhendite järgi.

Taotletavad pädevused I arengutasemel

Õpilane:

- reageerib positiivselt füüsilisele kontaktile ja liikumisele;
- reageerib positiivselt tuttava täiskasvanu kontaktipüüdlusele;
- suhtleb esemelise maailmaga täiskasvanu vahendusel;
- tunneb rõõmu tuttavatest tegevustest;
- reageerib erinevatele aistingutele, on välja kujunenud eelistused või vastumeelsused teatud aistingute suhtes;
- nõustub hügieeni-, riietumis- ja söömistoimingutega;
- suudab osaleda kooli ühisüritustel (aktused, kontserdid).

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel

- (1) Enda keha ja liigutuste tunnetamine (kehaosadele osutamine, esmane matkimine), jõukohaste liikumisviiside harjutamine, abivahendite (käimisraam, ratastool) kasutamise õppimine, esemeline tegevus (haaramine, võtmine, andmine, asetamine, kopsimine).
- (2) Positiivsete emotsioonide ja käitumisviiside toetamine ning negatiivsete pärssimine (soovide rahuldamise lühiajaline edasilükkamine). Tähelepanu hoidmine ühisel tegevusel, tähelepanu jagamine suhtluspartneri ja objekti vahel. Eakaaslaste märkamine, aktsepteerimine ja ühises tegevuses osalemine.
- (3) Objekti tunnuste suunatud tajumine eri meeltega (inimesed, esemed, õppevahendid, ruumid). Tuttavate objektide äratundmine ja kogemuspõhiste seoste tekkimine. Tegevuste osaoskuste harjutamine, tegevusvahendi (lusikas, käterätik) kasutama õppimine.
- (4) Aktiivsele suhtlemisele suunamine: kontaktisoovi väljendamine (puudutamine, hääliksus), oma vajadustest teatamine, juhendajale vastamine (osutamine). Adekvaatne reageerimine juhendaja intonatsioonile, signaalsõnale, žestile või alternatiivse suhtlusvahendi abil antud lihtsale korraldusele tuttavas situatsioonis.

(5) Riietumise, söömise ja hügieenitoimingute harjutamine osatoimingute kaupa.

Taotletavad pädevused II arengutasemel

Õpilane:

- kasutab koostegevuses erinevaid tegevusvahendeid;
- orienteerub ja liigub koolikeskkonnas suunamisel iseseisvalt või abivahendiga;
- tunneb end hästi kooli päeva- ja nädalarütmis;
- sooritab iseseisvalt mõnda igapäevaoskuste osatoimingut;
- väljendab ennast füüsilise kontakti, lalinsõnade või esemete abil.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel

- (1) Liigutusmuustrite mitmekesistamine, käelise tegevuse koordineerimise täpsustamine ja liigutuste matkimise harjutamine.
- (2) Tähelepanu ja töövõime aja pikendamine, olukorrad märkamise ja tuttavas olukorras vältimine. Sotsiaalselt sobivate käitumisviiside valimine ühistegevuses, elementaarsete mänguoskuste kujundamine.
- (3) Sihipärane esemeline tegevus (rühmitamine, sobitamine), harjumustele toetuvate tegevusahelate sooritamise koostegevuses või iseseisvalt.
- (4) Elementaarsete suhtlemisoskuste kujundamine (igapäevastele repliikidele vastamine, soovide väljendamine) verbaalselt või alternatiivseid vahendeid kasutades.
- (5) Võimetekohane iseseisev riieamine, söömine ja hügieenitoimingute sooritamise, osatoimingute ühendamine tegevusahelaks.

Taotletavad pädevused III arengutasemel

Õpilane:

- oskab kasutada tuttavaid esemeid sihipäraseks tegevuseks;
- oskab kasutada õpitud alternatiivseid suhtlemisvahendeid;
- osaleb kooli ühisüritustel võimetekohase etteastega koos kaaslastega;
- oskab vältida igapäevaseid ohtlikke olukordi;
- sooritab igapäevategevusi võimalikult iseseisvalt või vähese abiga.

Õppe- ja kasvatuse üldine korraldus

Õppeaasta ja õppeperioodid

Õppeaasta jaguneb põhikooli töö- ja puhkeaja rütmis viieks õppeperioodiks, mida lahutavad sügis-, jõulu- ja kaks kevadvaheaega. Koolivaheajad kehtestab Haridus- ja Teadusministeerium igaks õppeaastaks.

Õppeaasta hindamisperiood jaguneb:

- 1) lihtsustatud õppes kolmeks trimestriks, mille alusel pannakse välja trimestri ja aastahinded;
- 2) toimetulekuõppes ja hooldusõppes kaheks perioodiks, mille alusel pannakse välja poolaasta ja aastahinnangud.

Õppeaasta algab 01. septembril ning lõpeb 31. augustil.

Õppeaasta sisse jääb lihtsustatud õppe 9. klassi eksamiperiood.

Õppeaasta pikkus on vähemalt 175 õppepäeva.

Õppe- ja kasvatustöö korraldus

- (1) Õppe- ja kasvatustöö toimub vastavalt Kiigemetsa Kooli direktori poolt kinnitatud kooli päevakavale ja tunniplaanile.
- (2) Õppe- ja kasvatustöö läbiviimisel juhendatakse Kiigemetsa Kooli õppekavast, kooli- ja õpilaskodu kodukorrast.
- (3) Iga päev kodust kooli käivatel õpilastel (vastavalt vanema avaldusele) on võimalus jätkata tundide lõppedes koolipäeva pikapäevarühmas või huviringis.
- (4) Kasvatusrühma suurused ja kooslus sõltub õpilaste eripäradest.

**Tunnijaotusplaani õppeainete ja aastati
Lihtsustatud õppe ja lisaõppe tunniarv**

Klassid	Õppetundide arv nädalas									LA (lisaõpe)
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
Õppeained										
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6	5
Inglise keel					2	2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4	
Ajalugu						1	2	2	1	
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2
Muusikaõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Kunstiõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Kehaline kasvatus	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Rütmika	1	1	1							
Tööõpetus:	2	2	2	2	4	4	4	5	7	13
puidutöö/käsitöö					2	2	2	3	4	4
kodundus					2	2	2	2	3	3
aiandus										3
remonditöö										3
Valikõppeained:			2	2	2	2	2	2	2	4
rahvakultuur ja rahvuslik käsitöö			2	1						
keraamika					1	1	1	1	1	
arvutiõpetus				1	1	1	1	1	1	
Sotsiaalsed pädevused (psühholoogia, kutseuunitlus jm)										
Nädala koormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	30

Valikained lihtsustatud õppes on rahvakultuur ja rahvuslik käsitöö, keraamika, arvutiõpetus (digipädevused) ning lisaõppeaastal sotsiaalsed pädevused.

Toimetulekuõppe, pikendatud õppe ja lisaõppe tunnijaotusplaan

Klassid	Õppetundide arv nädalas										TPÕ1	TPÕ2	TLA
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX				
Elu-ja toimetulekuõpe	4	5	5	5	7	7	7	7	7	6	6	6	
Eesti keel	4	5	6	6	6	6	6	6	6	3	3	3	
Matemaatika	2	3	4	4	5	5	5	5	5	2	2	2	
Kunst ja käeline tegevus	5	5	5	5	5	2	2	2	2	2	2	2	
Muusikaõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	
Tööõpe:						5	5	5	5	15	15	17	
kodundus						2	2	2	2	4	4	4	
puidutöö/käsitöö						2	2	2	2	2	2	2	
kodu ja korrashoid								1	1	3	3	3	
keraamika						1	1			2	2	2	
Kehaline kasvatus	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Rütmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Valikõppeained:								2	2	4	4	2	
Aiandus								2	2				
Puidutöö													
Arvutiõpetus													
Nädala koormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	32	32	30	

Vastavalt õpilaste individuaalsetele võimetele, huvidele ja kooli võimalustele on võimalik valida ka arvutiõpetust (digipädevused), puidutööd ning aiandust.

Hooldusõppe, hooldusõppe pikendatud õppeaja ja lisaõppe tunnijaotusplaan

Hooldusõppe, hooldusõppe pikendatud õppeaja tunnijaotusplaan

Õppeained	Õppetundide arv nädalas
Motoorsete oskuste arendamine	5 tundi
Sotsiaalsete oskuste arendamine	8 tundi
Suhtlemine ehk kommunikatsioon	5 tundi
Kognitiivsete oskuste arendamine ehk üldised pädevused	2 tundi
Nädala koormus	20 tundi

Hooldusõppe lisaõpe

Õppeained	Õppetundide arv nädalas
Motoorsete oskuste arendamine	5 tundi
Sotsiaalsete oskuste arendamine	8 tundi
Suhtlemine ehk kommunikatsioon	5 tundi
Kognitiivsete oskuste arendamine ehk üldised pädevused	2 tundi
Nädala koormus	20 tundi

Õppe- ja kasvatus korralduse alused lihtsustatud õppes

(1) Õppekorraldus

- Õpet võib korraldada kogu õppeaasta vältel kõiki õppeaineid õppides või teatud perioodidel erinevaid õppeaineid õpetades.

(2) Õppeainete jaotus

- Õppeained jagunevad kohustuslikeks ja valikaineteks.
- Nende nädalatundide arv on märgitud tunnijaotusplaanis.

(3) Võõrkeele õpe

- Inglise keelt õpitakse võõrkeelena alates 5. klassist.

(4) Loodusõpetus

- Loodusõpetust õpitakse lõimitud õppeainena, mis hõlmab loodusõpetust, geograafiat, füüsikat ja keemiat.

(5) Tööõpetus

- Jaguneb kolmeks valdkonnaks:
 - Tööõpetus (1.–4. klass)
 - Käsitöö ja kodundus (5.–9. klass)
 - Tehnoloogiaõpetus (5.–9. klass)
- Alates 5. klassist moodustatakse õpilaste soovide ja huvide põhjal õpperühmad käsitöö ja kodunduse või tehnoloogiaõpetuse õppimiseks.
- Rühmad ei ole soopõhised.
- 5.–9. klassis õpetatakse mõlemat valdkonda integreeritult, andes õpilastele vajalikud teadmised ja oskused käsitöö, kodunduse ja tehnoloogiaõpetuse alal.

(6) Liikluskasvatus

- Liikluskasvatuse sisu on integreeritud inimeseõpetuse ainekavasse ja huvitegevusse.

Õppe- ja kasvatus korralduse alused toimetulekuõppes

(1) Arengutasemed

- Toimetulekuõppes arvestatakse õpilase arengutasemega erinevates õppeainetes.

- o Õpe jaguneb kolmeks arengutasemeks, kus õpilane võib olla erinevates õppeainetes erineval tasemel.
- o Arengutasemetel taotletavad pädevused kirjeldavad õpilase arengut õpitudemuste kaudu.

(2) Individuaalse arengu jälgimine

- o Iga toimetulekuõppe õpilasele koostatakse individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK).
- o Individuaalse õppekava (IÕK) koostamisel lähtutakse IAJK teabest.
- o IÕK sisaldab tööplaani, mis koosneb pika- ja lühiajalistest eesmärkidest.
- o IÕK koostamises osalevad kõik õpilasega tegelevad osapooled ja see kooskõlastatakse lapsevanematega kaks korda õppeaastas.
- o IÕK õppesisu moodustavad ülesanded ja tegevused erinevates arenguvaldkondades.

(3) Õpetamine ja kasvatamine

- o Õppetöö toimub jõukohase praktilise tegevuse kaudu, kaasates õpilastele mõistetavat verbaalset teavet.
- o Eesmärk on, et õpilased omandaksid praktilised oskused ja vajalikud minimaalsed teadmised igapäevastes korduvates situatsioonides toimetulekuks.

(4) Õpikeskkonna mitmekesistamine

- o Lisaks klassikalistele ainetundidele toimuvad regulaarselt raamatukogu-, arvuti- ja õuetunnid.
- o Õpilaste käelise tegevuse arendamiseks korraldatakse praktilised tööõppe tunnid (kodundus, puidutöö, käsitöö, keraamika, kodu- ja korrashoid, aiandus).
- o Planeeritakse õpilaste ühised õppekäigud väljapoole koolikeskkonda.
- o Tähtis koht on liikluskasvatusel ja ujumise algõpetusel.

(5) Õppeaeg

- o Toimetulekuõppe nominaalne õppeaeg põhikoolis on 11 õppeaastat.
- o Kooli otsus keelduda õppeaja pikendamisest õpilase terviseseisundi tõttu vormistatakse kirjalikult ja edastatakse allkirja vastu õpilase vanemale või eestkostjale hiljemalt 9. klassi esimese poolaasta jooksul.

Õppe ja kasvatuse korralduse alused hooldusõppes

(6) Arengutasemed

- o Eristatakse kolme arengutaset: I, II ja III.
- o Õppe- ja arengutegevused on planeeritud tegevusvaldkondade kaupa.
- o Õpe võib sujuvalt liikuda ühelt tasemelt teisele või piirduda ühe tasemega.

(7) Arenguvaldkonnad

- o Kognitiivsed oskused
- o Kommunikatiivsed oskused
- o Sotsiaalsed oskused
- o Motoorsed oskused
- o Igapäevased oskused

(8) Individuaalse arengu jälgimine

- o Õpilase arengut kaardistatakse individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK).
- o Hooldusõppes lähtutakse iga õpilase individuaalsest arengutasemest, mille alusel koostatakse õpilasele individuaalne õppekava (IÕK).

- o Õpilane liigub igal õppeaastal järgmisesse klassi, kuid õppesisu ja taotletavad pädevused valitakse vastavalt õpilase individuaalsele arengutasemele.

(9) Õppeaeg

- o Hooldusõppe nominaalne õppeaeg põhikoolis on 11 õppeaastat.
- o 10. ja 11. õppeaastal koostatakse individuaalne õppekava kuni 20 nädalatunni ulatuses.
- o Kooli otsus keelduda õppeaja pikendamisest õpilase terviseseisundi tõttu vormistatakse kirjalikult ja edastatakse allkirja vastu õpilase vanemale või eestkostjale hiljemalt 9. klassi esimese poolaasta jooksul.

Lihtsustatud õppe, toimetuleku- ja hooldusõppe taseme lisaõpe

Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 50 punktidele 1-4 võib kooli pidaja põhikoolis pakkuda lisaõpet lihtsustatud, toimetuleku- ja hooldusõppe järgi põhikooli lõpetanutele ühel õppeaastal, millega võimaldatakse juhendatud õpet 1050 tunni ulatuses

- (1) Lisaõppesse võetakse õpilasi, kes on saanud põhikooli lõputunnistuse samal aastal ja kes ei ole valmis õpinguid jätkama või tööturule suunduma või kes ei pääsenud soovitud õppeasutusse.
- (2) Juhendatud õpe koosneb üldhariduslikust õppest, kutsealasest ettevalmistusest ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arendamisest.
- (3) Iga õpilase jaoks koostatakse üleminekuplaan (IÕK), kus määratakse tema konkreetne õppe sisu ja tunniplaan.
- (4) Plaani koostamisel arvestatakse õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase ja vanema soove tulevase haridustee kujundamisel ning kooli võimalusi.
- (5) Vajadusel tehakse koostööd õpilase koduvalla või -linna sotsiaaltöötajatega põhikooli järgse õpiraja kujundamisel. Lisaõppe üldpädevused kattuvad üldjuhul põhikooli lõpetaja üldpädevustega.

Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted lihtsustatud õppes ja toimetulekuõppes

Läbivad teemad ühendavad erinevaid õppeaineid ja aitavad kujundada koolikeskkonda. Need teemad käsitlevad olulisi ühiskondlikke küsimusi ja aitavad õpilastel mõista, kuidas ühiskond toimib. Samuti aitavad need õpilastel kasutada oma teadmisi erinevates olukordades. Läbivaid teemasid käsitletakse lihtsustatud õppes ning toimetulekuõppes. Hooldusõppe tasemel läbivaid teemasid ei käsitleta.

Läbivad teemad on esindatud õpetajate aine- ja töökavades, kasvatajate töökavades ning huvitegevustes. Lisaks korraldatakse teemanädalaid, -päevi ja projektitöid, mis on kavandatud õppe- ja kasvatustöö ning huvitegevuse plaanidesse. Sündmuste kuuplaan on avalikustatud õpetajate toa stendil ning õpilasi teavitatakse kooli infokogunemistel eelseisva nädala sündmustest.

Õppemeetoditena kasutatakse peamiselt individuaalseid ülesandeid, arutelusid, rühmatöid, õppekäike, loovülesandeid ning projektpäevi ja -nädalaid.

Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemade õpe rakendub peamiselt järgmiselt:

- (1) õppekeskkonna korraldus - koolis kujundatakse vaimne, sotsiaalne ja füüsiline keskkond, arvestades läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- (2) aineõpe - õppeainetes kasutatakse läbivate teemadega seotud teemasid, näiteid ja meetodeid; koos tehakse aineteüleseid, klassidevahelisi ja koolisiseseid projekte;
- (3) valikained - valikained toetavad läbivate teemade eesmärgi;
- (4) koostöö - korraldatakse klassiväliseid tegevusi ja huviringe koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste, ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega; osaletakse ka maakondlikes, üleriigilistes ning rahvusvahelistes projektides.

Õpetuse ja kasvatuse raames käsitletavat läbivaid teemasid

- (1) **Elukestev õpe ja karjääri planeerimine** - taotletakse õpilase kujunemist inimeseks, kes on valmis kogu elu õppima, täitma erinevaid rolle muutuv keskkonnas ning tegema teadlikke otsuseid oma elus, sealhulgas karjäärivalikutel.
- (2) **Keskkond ja jätkusuutlik areng** - taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning leiab lahendusi keskkonna- ja arenguküsimustele.
- (3) **Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** - taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ja vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimist ja kodanikualgatuse tähtsust, toetudes riigi kultuurilistele traditsioonidele.
- (4) **Kultuuriline identiteet** - taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri mõju inimeste mõtte- ja käitumislaadile ning väärtustab kultuurilist mitmekesisust ja omakultuuri.
- (5) **Teabekeskond** - taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes suudab ümbritsevat teabekeskonda kriitiliselt analüüsida ja toimida selles vastavalt eesmärkidele ja kommunikatsioonieetikale.
- (6) **Tehnoloogia ja innovatsioon** - taotletakse õpilase kujunemist inimeseks, kes on uuendusmeelne ja oskab kasutada nüüdisaegseid tehnoloogiaid, kohanedes kiiresti muutuv tehnoloogilises keskkonnas.

- (7) **Tervis ja ohutus** - taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes järgib tervislikku eluviisi ja käitub turvaliselt.
- (8) **Väärtused ja kõlblus** - taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ja järgib ühiskonnas tunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid ning sekkub vajadusel nende kaitseks.

Loovtöö temaatika valik, juhendamine, töö koostamine ja hindamise põhimõtted

- (1) Lihtsustatud õppe õpilane teeb loovtöö III kooliastmes. Toimetulekuõppe õpilane teeb loovtöö 8., 9. või 10. kooliaastal. Kui kooli õppenõukogu otsustab, et õpilane ei ole loovtöö koostamiseks võimeline, asendatakse õpilase individuaalses õppekavas loovtöö koostamine mõne muu jõukohase õppeülesandega, mis taotleb üldjoontes samu õpieesmärke. Hooldusõppe õpilane loovtööd ei tee.
- (2) Loovtöö on individuaalne töö või rühmatöö.
- (3) Loovtöö on uurimuslik või praktiline loominguline tegevus.
- (4) Loovtööd juhendab klassijuhataja või aineõpetaja.
- (5) Teemade valikul võetakse arvesse õpilaste ning lapsevanemate soovid ja ettepanekud.
- (6) Loovtöö teemad kinnitatakse aineühenduses I trimestri lõpus.
- (7) Klassijuhataja tutvustab õpilastele loovtöö sooritamise protsessi ja teemasid õppeaasta alguses.
- (8) Loovtöö peab olema sooritatud vastavalt õpilase klassi astmele enne viimase õppeperioodi lõppu.
- (9) Loovtöid hindab kooli direktori käskkirjaga moodustatud komisjon.
- (10) Hindamine toimub vastavalt loovtöö hindamisjuhendile.
- (11) Loovtööd hinnatakse mittearvestatult (arvestatud/mittearvestatud).
- (12) Loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.
- (13) Loovtöö loetakse sooritatuks, kui lihtsustatud õppe õpilane on:
 - 1) esitanud loovtööpäeviku (iga grupiliige eraldi),
 - 2) koostanud ajakava,
 - 3) valmistanud loovtöö,
 - 4) esitlenud loovtööd.ning toimetulekuõppe õpilane on:
 - 1) valmistanud loovtöö,
 - 2) loovtööd eksponeerinud.

Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

- (1) Kiigemetsa Koolis mõistetakse projekti all tööd, millel on kindel eesmärk, ajaline ja finantsiline ressurss.
- (2) Projektide kavandamisel lähtutakse kooli arengukavast, koolile seatud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ning kooli traditsioonidest.
- (3) Mitmeid klasse või kogu kooli haarav projekt on kajastatud kooli üldtööplaanis.
- (4) Projektides osalemisel keskendub kool õpilastes väärtuspädevuste, sotsiaalsete pädevuste, õpipädevuste, suhtluspädevuste ja ettevõtlikkuspädevuste arendamisele.
- (5) Projektide eesmärgiks on arendada õpilaste ja õpetajate erialaseid ja üldkultuurilisi teadmisi, enesealgatust, meeskonnatööd, tegevuste planeerimist ja analüüsi ning juhtimisoskust.

Kiigemetsa Kooli traditsioonilised projektid

- 1) Maakondlikud, riiklikud ja rahvusvahelised konkursid ja õpilasvõistlused
- 2) Õpilasvahetus Soome Toivola kooliga
- 3) Kunstiprojekt „Valgele valgega ehk värviliselt“
- 4) Loodusõppe projektid
- 5) Kiigemetsa Kooli emakeelemäng „Taibu!“ HEV koolide õpilastele

Hindamise korraldus

Hindamise alused

Hindamine hõlmab süstemaatilist teabe kogumist õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsi ja tagasiside andmist. See on aluseks õppe edasisele planeerimisele ning on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Hindamise eesmärgid

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase arengu ja õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist;
- 5) suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 6) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 7) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Käitumise ja hoolsuse hindamine motiveerib ja suunab õpilast:

- 1) järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme;
- 2) täitma kooli kodukorras ja õpilasreeglitest tulenevaid kohustusi;
- 3) täitma õpiülesandeid.

Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus

Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilaste suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel arvestades:

- 1) õpilase individuaalset arengut;
- 2) ainealast pädevust, st. aine omandamist vastavalt ainekavale;
- 3) õpiprotsessis osalemist;
- 4) õpilase eripära ja tema suutlikkust omandada ainet.

Hindamise kriteeriumid on õppeainete omapära arvestades väga erinevad ja kajastuvad õpetaja töökavades.

Hindamiskriteeriumid lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppes kohaldatakse hindamisel põhikooli riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatud.

Hindamine jaguneb:

- 1) Numbriline hindamine:
- 2) õpiprotsessi hindamine
- 3) kokkuvõttev hindamine
- 4) Kujundav hindamine
- 5) Käitumise hindamine
- 6) Hoolsuse hindamine

Numbriline hindamine

3.-9. klassis kasutatakse õpiprotsessi hindamisel numbrilist hindamist.

Õpiprotsessi hindamine on õppimise üksiktulemuste pidev hindamine, mille eesmärk on:

- 1) õpilasele tagasiside andmine õppimise edukusest;
- 2) õpilase õpimotivatsiooni ja positiivse enesehinnangu toetamine;
- 3) õpiülesannete korrigeerimine ja vajadusel diferentseerimine.

Õpiprotsessi hindamisel arvestatakse nõutavaid õpitulemusi, õppeaine eripära, õpilase individuaalsust, võimeid ja arengut. Hinnangute andmisele ja hindamisele kaasatakse ka õpilasi.

Diferentseeritult hinnatakse püsiva kirjaliku kõne puudega õpilaste kirjalikke töid. Kirjalike tööde diferentseeritud hindamisel arvestatakse düsgraafikutele omaseid spetsiifilisi vigu vealiikide järgi. Ühte liiki vead loetakse üheks veaks.

Õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse viiepallisüsteemis, kus hinne «5» on «väga hea», «4» – «hea», «3» – «rahuldav», «2» – «puudulik» ja «1» – «nõrk».

Hindamisel viie palli süsteemis:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- 5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga «puudulik» või «nõrk» või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

Üks kord nädalas on igal õpetajal aeg (45 minutit), mis on õpilastele ette nähtud järelevastamiseks, järeltööde sooritamiseks ja õpiabiks. Õpiabi aegade graafik on väljas kooli koduleheküljel ja õpilaste infostendil.

Kokkuvõttev hindamine

Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine trimestri hinneteks ning trimestri hinnete koondamine aastahinneteks.

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega.

Kui hindamisperioodi keskel on õppeaine trimestri hinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk» .

Õpilasele, kelle trimestri hinne on «puudulik» või «nõrk» või on jäetud hinne välja panemata, määratakse tugisüsteem (logopeediline abi, õpiabi tunnid) või koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava.

Õppeainete kokkuvõtvad trimestri ja aastahinded kantakse Stuudiumi päevikusse ja klassitunnistusele, aastahinded kantakse lisaks õppeaasta lõpus klassijuhataja poolt õpilasraamatusse.

9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

Kokkuvõttev hindamine toimub:

- 1) 1. - 2. klassis kaks korda õppeaastas poolaasta hindamisperioodi lõpus kujundava hindamise tunnistuse vahendusel.
- 2) 3. - 9. klassis kolm korda õppeaastas iga trimestri lõpus.

Kujundav hindamine

Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste kohta.

Kujundava hindamise all mõistetakse õppe kestel toimuvat hinnangu andmist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist.

Arenguveestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguveestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele.

Kujundavast hindamisest kokkuvõtete tegemine toimub:

- 1) 1.-2. klass kaks korda õppeaastas kujundava hindamisena tunnistusel enne talvevaheaega ning enne suvevaheaega.
- 2) 1.- 9. klass lihtsustatud õppes üks kord õppeaasta lõpus õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

Käitumise ja hoolsuse hindamine

Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajate ja kasvatajatega.

Õpilase käitumist ja hoolsust hinnatakse lihtsustatud õppes iga trimestri ning õppeaasta lõpus kokkuvõtva hindega.

Käitumis- ja hoolsushinded märgitakse klassipäevikusse, klassitunnistusele ning õpilasraamatusse. Lõputunnistusele märgitakse ainult käitumishinne.

Käitumise hindamine

Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra ja õpilasreeglite täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis.

- 1) Käitumishindega **“eeskujulik”** hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra ja õpilasreeglite nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.
- 2) Käitumishindega **”hea”** hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid ja õpilasreegleid.
- 3) Käitumishindega **“rahuldav”** hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid ja õpilasreegleid, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab pedagoogide ja lastevanemate tähelepanu ja suunamist.
- 4) Käitumishindega **”mitterahuldav”** hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra ja õpilasreeglite nõudeid, ei järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning ei allu õpetajate ega kasvatajate nõudmistele. Õpilase käitumise võib hinnata **”mitterahuldavaks”** ka põhjuseta puudumise ja koolikohustuse mittetäitmise korral või ebakõlbelise käitumise eest.

Hoolsuse hindamine

Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppimisse ja ülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete ning koolikohustuse täitmisel.

- 1) Hoolsushindega **”eeskujulik”** hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on ülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni, ei puudu põhjuseta.
- 2) Hoolsushindega **“hea”** hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt, ei puudu põhjuseta.
- 3) Hoolsushinde **“rahuldav”** saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid ja muid kohustusi, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi võimetekohaselt, esineb põhjuseta puudumisi.
- 4) Hoolsushindega **“mitterahuldav”** hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata oma ülesanded. Puudub põhjuseta ja ei täida koolikohustust.

Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta:

- 1) Stuudiumi vahendusel;
- 2) arenguvestlusel;
- 3) vanemaga otseselt suheldes.

Hindamiskriteeriumid toimetuleku- ja hooldusõppes

- (1) Hindamine toimetuleku- ja hooldusõppes toimub lähtuvalt õpilasele koostatud individuaalses õppekavas püstitatud eesmärkidest ja õpipädevuste saavutamisest. Õpieesmärkide saavutamise taset hinnatakse täheliste lühikombinatsioonide ja sõnaliste hinnangutega.
- (2) Õpilase arengu taseme hindamise tulemuste analüüsimise ja tõlgendamise alusel täidab õpilasega tegelev meeskond õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (ÕIAJK) ja koostab koostöös lapsevanemaga ja/või lapse hooldajaga õpilasele individuaalse õppekava (IÕK)/töökava.
- (3) Hindamise eesmärgid:
 - 1) motiveerida õpilasi õpiülesandeid sooritama ja märkama oma tulemuse vastavust näidisele või etalonile;

- 2) mõjutada õpilase võimalikult adekvaatse enesehinnangu kujunemist;
 - 3) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja potentsiaalse arengu toetamisel;
 - 4) anda õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanemale (eestkostjale, hooldajale) teavet õpilase arengudünaamikast.
- (4) Õpitulemusi hindab klassi- ja aineõpetaja. Hindamine jaguneb kokkuvõtva ja protsessi hindamiseks. Protsessihinnangud märgitakse Stuudiumis tähekombinatsiooni ja lühikirjeldusena õpilase kohta minimaalselt kolm korda õppeperioodis. Hooldustaseme klassides toimub hindamine minimaalselt üks kord kuus igas valdkonnas eraldi.
- (5) Protsesshindamisel teeb õpetaja õpilase arengu kohta tähelepanekuid, et oleks võimalik õpilase arengut iseloomustada ning vajadusel individuaalset õppekava korrigeerida. Hindamine on sõnaline ning kajastub õpilaspäevikus, Stuudiumis ja/või kirjalikel töölehtedel. Protsessi hindamine on aluseks perioodihinnangule (esimene, teine ja kolmas õppeperiood);
- (6) Toimetuleku-, hooldusõppes ja lisa-aastatel õppivate õpilaste arengut hinnatakse hinnangutega:
- 1) TT – (tuleb toime) võib täpsustada hinnangutega „tuleb hästi toime”, „tuleb rahuldavalt toime“.
 - 2) TA - (tuleb toime abiga) “ tuleb täpsustada hinnangutega „tuleb toime sõnalise abiga“, „tuleb toime näidise või eeskuju järgi“, „tuleb toime koostegevuses“, „tuleb toime füüsilise abiga“ või muul viisil.
 - 3) ET – (ei tule toime) viitab vajadusele muuta individuaalset õppekava ning seda ei kasutata kokkuvõtval hindamisel.

Hinnanguid „tuleb toime“ ja „tuleb toime abiga“ täpsustatakse alati sõnalise kirjelduse ja hinnanguga selle kohta, missuguse oskusega õpilane toime tuleb, mis kantakse kujundava hindamise tunnistusele.

Õpilasele koostatakse kujundava hindamise tunnistused Stuudiumi vahendusel kaks korda õppeaastas: enne talveaheaega ning enne suveaheaega.

Toimetuleku- ja hooldusõppes ei hinnata õpilase käitumist ja hoolsust.

Hinde vaidlustamine ja vaidlusküsimuste lahendamine

Hinde ja kokkuvõtva hinnangu vaidlustamine

Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ning sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.

Vaidlusküsimuse lahendamine

Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

Järgmisse klassi üleviimine ja õpilase täiendavale õppetööle jätmine

Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia lihtsustatud õppe õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Lihtsustatud õppe õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

Kui lihtsustatud õppe õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

Lihtsustatud õppe õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestri või poolaasta hinnetest või hinnangutest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö kestus on 5-10 õppepäeva. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama lihtsustatud õppe õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

Toimetulekuõppel ja hooldusõppel olev õpilane liigub igal õppeaastal järgmisesse klassi. Toimetulekuõpet ning hooldusõpet lõpetav õpilane võib eri õppeainetes olla erineval arengutasemel, kuid õppesisu ja taotletavad pädevused valitakse vastavalt õpilase individuaalsele arengutasemele. Kogu õpe võib toimuda üleminekuga ühelt arengutasemelt teisele või ainult ühe arengutaseme piires

Põhikooli lõpetamine ja koolieksamite hindamine

Lihtsustatud õppes väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus õpilasele, kelle viimased aastahinded kõikides õppeainetes on vähemalt „rahuldavad“ ning kes on sooritanud eesti keele ja matemaatika koolieksami ning kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine koolieksami. Kooli valitud eksami õppeaine ja vormi määrab kooli direktor ning teeb selle põhikoolilõpetajale ja tema seaduslikule esindajale teatavaks hiljemalt jooksva õppeaasta 1. veebruariks.

Õppenõukogu otsusel võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud taotluse põhjal anda põhikooli lõputunnistuse ka lihtsustatud õppes õppivale õpilasele, kellel on:

- 1) „nõrk“ või „puudulik“ lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne ühes õppeaines;
- 2) „nõrk“ või „puudulik“ lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne kahes õppeaines.

Koolieksami tulemus kantakse klassipäevikusse vastava õppeaine kokkuvõtvale aastahindele järgnevasse lahtrisse. Koolieksameid ei hinnata. Õpilane on eksami sooritanud, kui ta on kogunud kokku vähemalt 50% punktidest.

Põhikooli lihtsustatud õppe lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele koolieksami, matemaatika koolieksami ning ühes kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine koolieksami.

Õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega võib põhikooli lõpetanuks pidada ja põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

Lihtsustatud õppel õppivale õpilasele, kellel on individuaalse õppekavaga vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi (sh eritoe klassi õpilased), on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemused.

Õpilasel on õigus põhjendatud vajadusel sooritada põhikooli koolieksamid eritingimustel:

- 1) eksamitöö vormi muutmine;
- 2) eksami sooritamine eraldi ruumis, sh eksami sooritamine kodus;
- 3) tugiisiku juuresolek, tugiisikuks võib olla lapsevanem, hooldaja, sotsiaaltöötaja vms;
- 4) abivahendite kasutamine;
- 5) eksamitöö sooritamiseks lisa-aeg;
- 6) eritoe klassi õpilastele, logopeedilist abi saavatele õpilastele, koduõppel olevatele õpilastele, õpilastele, kelle kodune keel ei ole eesti keel ja kes on Eestis alaliselt elanud alla kolme aasta, võib kool rakendada diferentseeritud hindamist (põhjendused tuuakse ära kooli lõpueksami protokollis).

Toimetuleku- ja hooldusõppes väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus õpilasele, kes on läbinud temale koostatud individuaalse õppekava.

Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

Kool tagab, et õpilased ja vanemad saavad teavet õppe ja kasvatuse kohta ning pakub juhendamist ja nõu õppetööd puudutavates küsimustes. Teavet jagatakse vanematele Stuudiumi, kirjalike teadete, telefoni ja kooli kodulehe kaudu. Õppeperioodi või poolaasta algul antakse õpilastele teada, milliseid teemasid käsitletakse, milliseid õppevahendeid on vaja, kuidas toimub hindamine ja millised üritused on planeeritud.

Hindamise korraldusest teavitamine

Vanema (eestkostja/hooldaja) teavitamine hindamise korraldusest toimub:

- 1) kooli või klassi vanemate koosolekul;
- 2) õpilase arenguestlusel;
- 3) individuaalse õppekava kooskõlastamisel vanemaga (eestkostja/hooldaja);

Õpilaste teavitamine hindamise korraldusest toimub:

- 1) klassi- ja aineõpetajate poolt õppeaasta ja iga hindamisperioodi alguses.

Kiigemetsa Kooli õppekavas ja kooli kodukorras sätestatud hindamise korraldus on avalikustatud kooli koduleheküljel.

Hinnetest ja hinnangutest teavitamine

Õpilastel ja vanematel (eestkostja/hooldaja) on õigus saada hinnete ja hinnangute kohta teavet aineõpetajatelt ja klassijuhatajalt ning Stuudiumist. Õpilastele väljastatakse klassitunnistus õppeaasta lõpus.

Klassitunnistusele tehakse sissekanne:

- 1) täiendavale õppetööle jätmise ja sooritamise kohta;
- 2) põhjuseta puudumiste ja mitterahuldavalt hinnatud käitumise ja/või hoolsuse kohta.

Karjääriteenuste korraldus

- (1) Kiigemetsa Koolis toimub õpilaste karjääri õpe läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” kaudu.
- (2) Igal aastal vastavalt kokkuleppele käivad kutsekoolid Kiigemetsa Koolis tutvustamas kutseõppe võimalusi.
- (3) Iga õppeaasta alguses planeeritakse 8.-9. klassidele kutsekoolide külastused, mis kajastuvad aineühenduste tööplaanides.
- (4) Kutseõppeasutuse valinud lõpuklasside õpilasi nõustatakse ja toetatakse õppeasutusse sisseastumisel.
- (5) Koostöös Jõgevamaa Töötukassaga viiakse läbi lõpuklasside õpilastele karjäärinõustamise koolitused. Vajadusel toimub vanema individuaalne nõustamine klassijuhataja ja kooli juhtkonna poolt, selgitamaks kutseõppe võimalusi.
- (6) Arenguveestlusel toimub klassijuhataja, vanema, õpilase koostöös õpilase karjääri planeerimine ja õpilase võimete arutelu.

Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

- (1) Õpetajate koostöö põhimõtted:
 - o õpetajad töötavad ühtse meeskonnana, teevad koostööd ja järgivad kokkulepitud põhimõtteid/reegleid;
 - o õpetajad vahetavad kolleegidega õppemethodilisi materjale ja kogemusi;
 - o õpetajad osalevad nõupidamistel ja vastavalt vajadusele koondutakse töögruppideks, mis tegelevad kooli arendustegevusega või mõne muu hetkel koolis päevakohase õppe- ja kasvatustegevuse teemaga;
 - o õpetajad osalevad koolitustel, koolisestel ja -välistel metoodikapäevadel jne
 - o õpetajad plaanivad koos projektinädalaid, õppesõite ja muid kooliüritusi, mis kajastuvad aineühenduse tööplaanis ja huvitegevuse üldtööplaanis.
- (2) Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli õppekursiooni, muuseumiõppe, õuesõppe tunnina või õppekäiguna. Töökava koostamine ja arendamine kuulub klassiõpetaja ja aineõpetaja pädevusse.
- (3) Klassiõpetaja ja aineõpetaja kujundab kooli õppekava alusel oma töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid võimeid ja kooli materiaalseid ressursse.
- (4) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja –materjale, õpetajatevahelist koostööd, õpetajate ja kasvatajate vahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- (5) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökavad on vormistatud kolmeks õppeperioodiks kalenderplaanina.
- (6) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökavas on õppesisu liigendatud ulatuslikumate õppeteemade järgi. Näidatud on olulisemad alateemad, käsitletavat põhimõistet, eeldatavad õpitulemused, õpitulemuste kontrollimise/hindamise aeg ning moodused.
- (7) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökava struktuuris peavad olema välja toodud punktis 3 nimetatud elemendid. Õpetaja võib oma töökavasse lisada veel teisi, tema aine eripärale vastavaid elemente.
- (8) Töökava vormid on õpetajatele kättesaadavad kooli avalikus serveris.

Õpilaste nõustamise ja tugisüsteemide rakendamise põhimõtted

Põhimõtted

Tugiteenused toetavad õpilase õppimist, hõlmates õpiabi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi nõustamist ja tuge, kõne- ja liikumisravi, muusikateraapiat, pikapäevarühma, õpilaskodu, raamatukogu kasutamise võimalust ning mitmekesiseid huvitegevusi. Tugisüsteem koosneb tugiteenustest, mis toetavad iga õpilase individuaalset arengut. Selle aluseks on järgmised põhimõtted:

- 1) varajane märkamine ja kohene tugiteenuste rakendamine;
- 2) soodsa arengukeskkonna loomine;
- 3) õpilase ja perekonna kaasamine, sealhulgas nõustamine, juhendamine ja arenguveestlused;
- 4) spetsialistide kaasamine ning meeskonna- ja võrgustikutöö korraldamine;
- 5) koostöö kooli pidajaga, sealhulgas täiendav rahastamine ja spetsialistide palkamine.

Töökorraldus

Õpetajad jälgivad ja toetavad iga õpilase individuaalset toimetulekut õppesituatsioonides. Klassijuhataja koostöös tugiteenuste spetsialistidega täidab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaarti. Õpilaste toetamise süsteem on kolmeastmeline:

- 1) märkamine, toetamine ja esmane süsteemne abi õpiabi tundide kaudu;
- 2) ainetunni toetamine, sh diferentseeritud õpetamine ja hindamine, konsultatsioonitunnid enne eksameid või kontrolltöid, järeleaitamistunnid;
- 3) tugispetsialistide uuringud ja süsteemsed tegevused, sh koostöö lastevanemate, kohalike omavalitsuste lastekaitsetöötajate ja rehabilitatsiooniasutustega.

Kooli pakutavad tugiteenused sõltuvad rahalistest võimalustest ja võivad varieeruda õppeaastate lõikes. Tugiteenuste spetsialistid koostavad enne arenguveestlust tugiteenuste kokkuvõtte õpilase individuaalsuse arengu jälgimise kaardis, analüüsides õpilase tugevusi ja arendamist vajavaid külgi ning planeerides edasise tegevuse.

Kiigemetsa Kooli tugiteenused

- (1) Logopeed (kommunikatsioonihäirega, suulise ja/või kirjaliku kõne puudega õpilastele)
- (2) Sotsiaalpedagoogi teenus (sotsiaalsete oskuste hindamine ja arendamine, sotsiaalsete probleemide kaardistamine ja koordineerimine, vajadusel käitumisraskustega õpilastele käitumise tugiplaani koostamine/täitmine/analüüsimine)
- (3) Psühholoogi teenus (õpilaste probleemide märkamine, hindamine ja tegevuse planeerimine, õpilaste võimete või psühholoogiliste probleemide kindlakstegemine, lastevanemate/pedagoogide nõustamine)
- (4) Ravivõimlemine (arendada, säilitada või taastada õpilase tugiliikumisaparaadi või organsüsteemi funktsionaalset võimet paremaks integreerumiseks elu- ja õpikeskkonda)
- (5) Muusikateraapia (arendada õpilaste sotsiaalseid oskusi, motoorikat, suhtlemisoskust, kognitiivseid oskusi ning soodustada tunnete ja loovuse väljendamist, pakkudes samal ajal eduelamusi)
- (6) Eripedagoog (hinnata õpilase arengu- ja õpioskuste taset, tuvastada õpilase arengut soodustavad ja takistavad tegurid ning tema õpivajadused)
- (7) HEV-koordinaator (koordineerida ja toetada hariduslike erivajadustega õpilaste õpet ja arengut, tagades vajalikud ressursid ja koostöö õpetajate, spetsialistide ning vanematega)
- (8) Õpetaja abi (toetada õpetajat klassiruumis, aidates õppetundide ettevalmistamisel ja läbiviimisel, toetades õpilasi nende ülesannetes ning aidates hoida korda ja soodustada positiivset õpikeskkonda)

- (9) Õpilaskodu ja pikapäevarühm (toetab õpilasi vaba aja sisustamisel, pakub pedagoogilist juhendamist ning sotsiaalsete oskuste arendamist)
- (10) Raamatukogu (toetada õppekava järgset õpet trükiste, audiovisuaalsete ja muude infokandjate säilitamise ja kättesaadavaks tegemise kaudu, arendada õpilaste iseseisva õppimise ja teabe hankimise oskust ning lugemishuvi)
- (11) Huvitegevus (toetada kooli õppe- ja kasvatustöö eesmärkide saavutamist, õpilase huvide ning sotsiaalsete oskuste arendamist)

Koolivälised uuringud

Kui koolis rakendatud tugiteenused ei ole olnud tulemuslikud, viiakse läbi täiendavad koolivälised uuringud. Nende alusel soovitab kooliväline nõustamismeeskond sobiva õppekava ja vajaliku toe määra. Lapsevanema nõusolekul rakendab kool meetmed vastavalt soovitudele. Nõustamiskomisjoni ja uuringus osalenud spetsialistide soovitusi arvestades kohaldatakse koostöös koolipidajaga ruume, õppevahendeid, õppetegevuse sisu ja raskusastet.

Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- (1) Kiigemetsa Kooli õppekava koostamine ja arendamine eeldab õpilaste ja õpetajate; õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu; kooli ja lastevanemate, kooli pidaja, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostööd põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.
- (2) Kiigemetsa Kooli õppekava koostamises ja arendamises kasutatakse erinevaid töövorme lähtudes punkt 1. osapoolte ettepanekutest ja soovidest. Selles töös osalevad kõik koolis õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud ning vajadusel teised koolitöötajad ja huvigrupid.
- (3) Kiigemetsa Kooli õppekava on pidevas arengus. Õppekava koostamisel järgitakse Eesti Vabariigi seadusi ning Haridus- ja teadusstrateegia 2035 sihte ning hariduse arengukava põhimõtteid.
- (4) Kiigemetsa Kooli õppekava vaatavad läbi koolisisesed aineühendused õppeaasta lõpul. Iga aineühendus teeb vajadusel õppekava muutmiseks ettepanekud õppeaasta augustikuu õppenõukogu ajaks. Õppenõukogu arutab läbi muudatusettepanekud ja vajadusel kiidab heaks ning teeb ettepaneku kooli direktorile muudatusettepanekute kinnitamiseks. Õppekava vaadatakse üle vähemalt üks kord õppeaastas.